

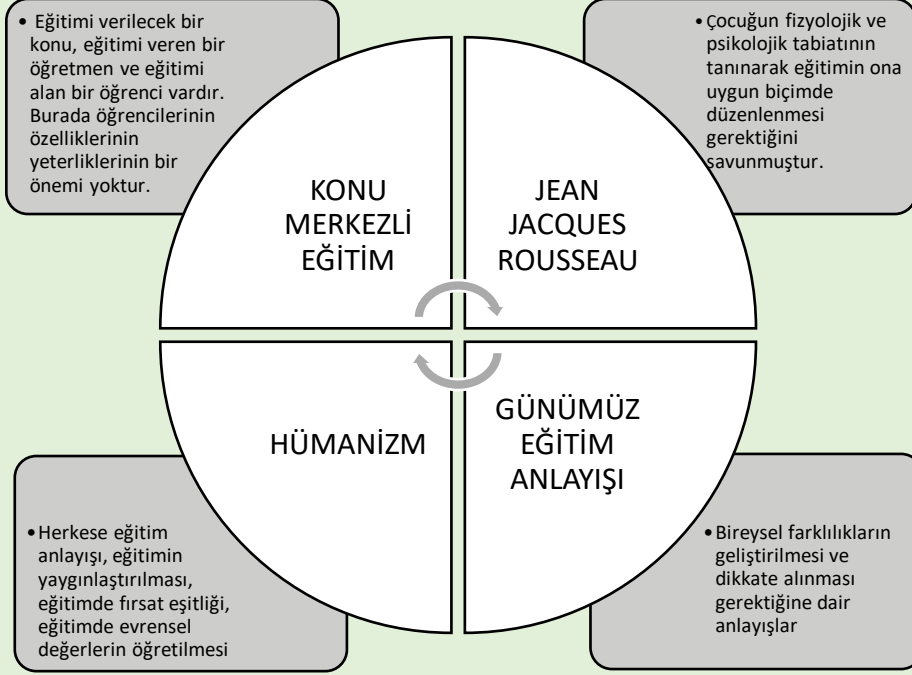
UZMAN ÖĞRETMENLİK DERS NOTLARI VE ÖRNEK SORULARI

BÖLÜM 3: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

HAZIRLAYAN: SULTAN DURUDUYGU
Fen Bilimleri Öğretmeni

REHBERLİK

EĞİTİM ANLAYIŞLARI

OKUL ÖRGÜTÜ

ÖĞRETİM

Akademik öğrenme ile ilgili tüm bilgi ve becerilerin kazandırılması bu alan içerisinde.

YÖNETİM

Bir araya gelen kişilerin yönlendirilmeleri, işbirliği sağlanması, kaynakların akıllı kullanımını sağlama

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

Öğrencilerin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya dönük tüm yardım hizmetleridir.

SOSYAL YARDIM

SAĞLIK

ÖZEL EĞİTİM VE YETİŞTİRME HİZMETİ

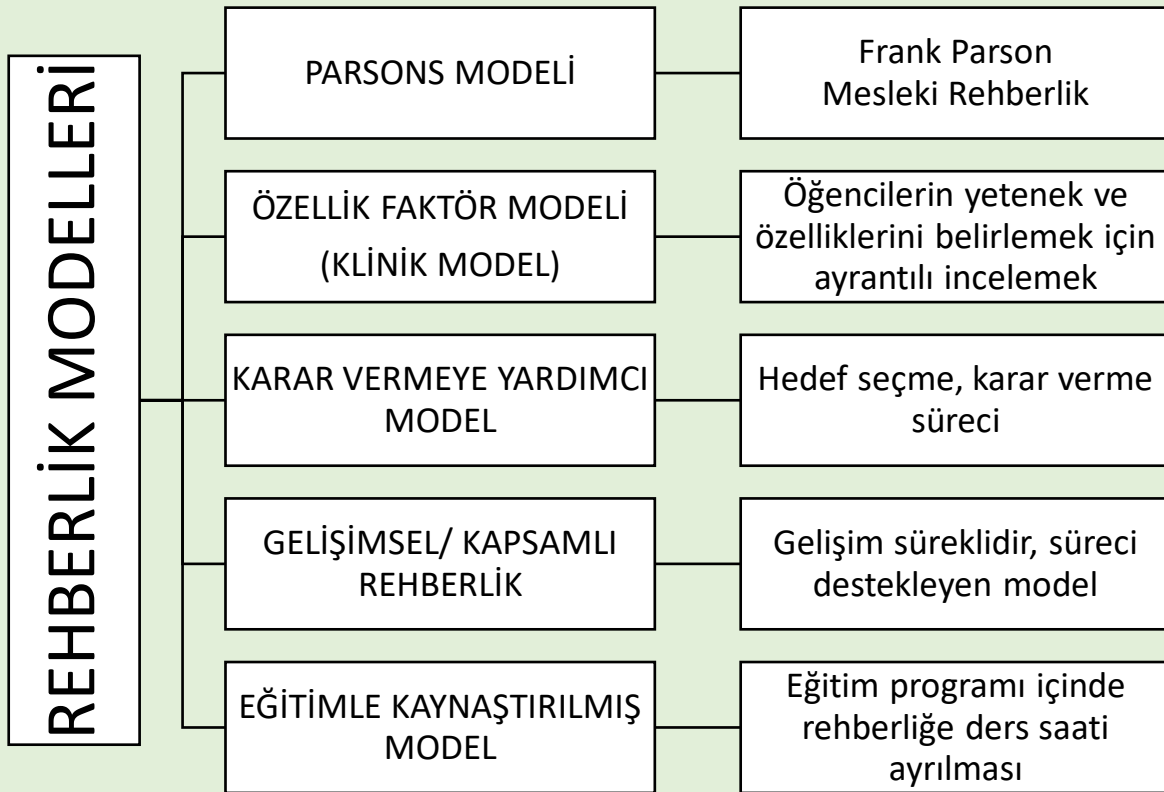
SOSYAL-KÜLTÜREL HİZMETLER

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ

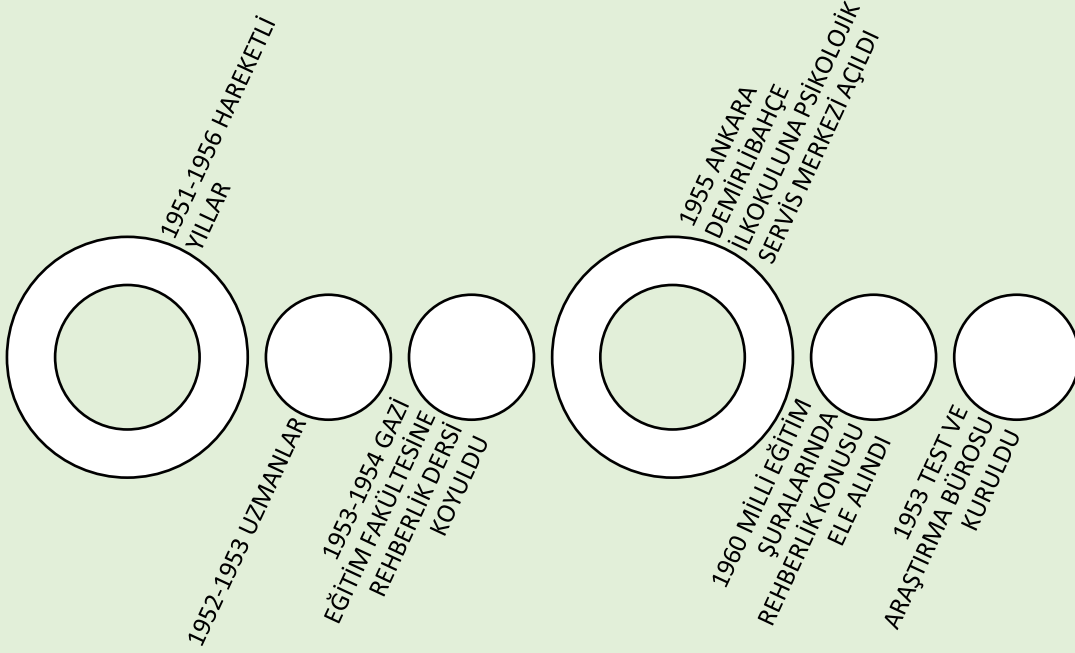
Rehberliğin ortaya çıkmasını gerektiren koşullar;

1. Meslek seçiminin zorlaşması
2. Bireysel farkların eğitimde dikkate alınma zorunluluğu
3. İlerlemeci eğitim anlayışının benimsenmesi
4. Demokratik toplumlarda bireylere tanınan seçme özgürlüğü
5. Demokratik yaşamın karar verme gücüne sahip bireyler gerektirmesi
6. Eğitimde bireyin duygusal yönlerine verilen önemin giderek artması
7. Psikometride gelişmeler
8. Akıl sağlığına verilen önemin artması

Bir meslek olarak okul danışmanlığı, ilk olarak 1800'lerin sonlarında Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkan mesleki rehberlik hareketi olarak başlamıştır. 1907'de ABD'de Boston'da kurulan Meslek Bürosunun amacı iş arayan gençlere *meslekî yardım verebilmek* ve öğretmenleri meslekî rehberlik alanında yetiştirmektir. Detroit okullarında Jesse Davis tarafından gerçekleştirilmiştir ve Davis okul rehberlik programı geliştirmiş ve uygulamıştır. Bu çalışma *eğitsel rehberlik* kapsamında değerlendirilebilecek çalışmalar arasındadır. Daha sonra rehberlik anlamında başka Rehberlik Yaklaşımı ve Modelleri ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır.

TÜRKİYEDE REHBERLİĞİN GELİŞİMİ

REHBERLİK: Bireyin kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirme için uzman kişilerce bireye yapılan psikolojik yardımlardır.

- Rehberlik bir süreçtir.
- Rehberlik bireye yardım etme işidir.
- Rehberlik yardımı bireye dönüktür.
- Rehberlik bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
- Rehberliğin esası bireyin kendini gerçekleştirme yardım etmektir.

Rehberliğin ilkeleri;

1. Rehberliğin temelinde insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili demokratik ve insancıl bir anlayış vardır.
2. Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili olan herkesin anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir.
3. Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışını öngörür.
4. Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi anlamalarını, problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.

5. Rehberlik bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal olan bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en uygun bir düzeyde geliştirmesi için öğrencilere yardım etmelidir.
6. Öğrencilere rehberlik yardımı verirken onları türlü yönleri ile tanımak gerekir.
7. Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun olan alanlarda yoğunlaştırılmalıdır.
8. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde gizlilik esastır: Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verilmesi sırasında danışmanın mahremiyetine saygı duyulmalı, onun sırlarını saklamaya özen gösterilmelidir.
9. Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.

REHBERLİK HİZMETLERİ

PSİKOLOJİK DANIŞMA	ORYANTASYON	BİREYİ TANIMA
BİLGİ TOPLAMA VE YAYMA	YÖNELTME VE YERLEŞTİRME	İZLEME
MÜŞAVİRLİK	ARAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME	ÇEVRE VE VELİ İLE İLİŞKİLER

OKULLARDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ

Oryantasyon, bireyi tanıma, bilgi verme, psikolojik danışma, yerleştirme ve izleme biçiminde altı kategoride ele alınmıştır.

HİZMETLER MODELİ

Psikolojik danışma hizmetinin klinik ve terapötik yönü vurgulanmıştır.

SÜREÇ MODELİ

Psikolojik danışmanların görevleri basitçe listelenmiştir.

GÖREVLER MODELİ

Temelini gelişimsel rehberlik yaklaşımından almıştır.

KAPSAMLI PDR PROGRAMLARI MODELİ

Bireysel planlama
Müdahale hizmetleri
Sistem desteği
Rehberlik müfredatı

REHBERLİK HİZMETLERİ YÜRÜTME KOMİSYONU (RHYK)

- Müdür (veya görevlendireceği yardımcısı)	- Psikolojik danışman,	- Her sınıf düzeyinden birer sınıf rehber öğretmeni	- Ödül ve disiplin kurulu temsilcisi,	- Okul aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi,
--	------------------------	---	---------------------------------------	--

OKUL PSİKOSOSYAL DESTEK EKİPLERİ;

- Okul müdürü veya okul müdürü tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı başkanlığında,
- Varsa rehber öğretmenler/psikolojik danışmanlar ve
- Rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeninden oluşur.

*****BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ:** Tehdit, şantaj, cinsel içerikli bir istismar, suçta veya uyuşturucu kullanımına teşvik durumu varsa tüm okul personelinin bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

İhmal ve istismar vakası şüphesinde başvurulacak yerler;

- İl/İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği
- Emniyet Genel Müdürlüğü 155 İhbar Hattı
- İl/İlçe Sosyal Hizmetler Merkezi Müdürlüğü
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183 İhbar Hattı

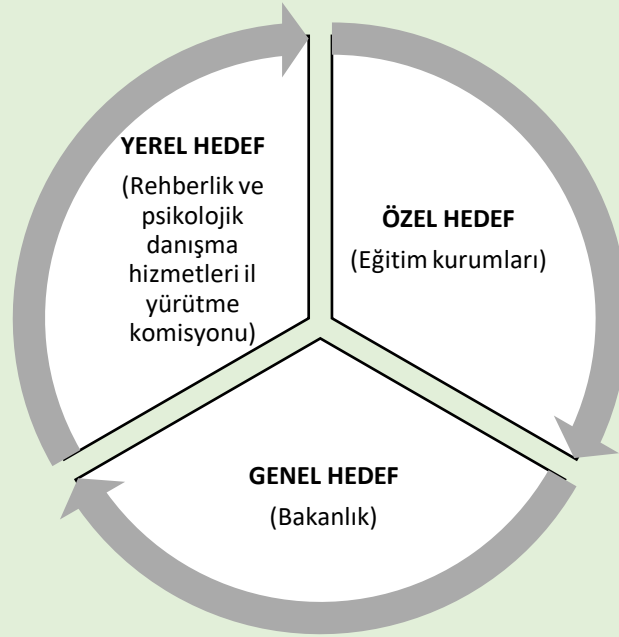
Ülkemizde okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri gelişimsel anlayıştan hareketle genellikle Kapsamlı PDR Programları Modeli temelinde planlanmaktadır.

Kapsamlı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programının Genel Özellikleri:

- Sonuç temellidir.
- Standart temellidir.
- Veri tabanlıdır.
- Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
- Takım çalışması gerektirir.

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Hazırlanma Süreci

Program 3 hedef doğrultusunda hazırlanır.

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETİ YÜRÜTME KOMİSYONU

ÜYELER: Eğitim kurumu müdürü başkanlığında, görevli müdür yardımcısı, rehber öğretmen, okul öncesi kurumlarında farklı yaş gruplarından sorumlu en az bir öğretmen, disiplin ve onur kurulundan en az bir temsilci, okul aile birliği temsilcisi.

Komisyon; birinci dönemin başında, ikinci dönemin başında ve yıl sonunda en az 3 kere toplanır.

GÖREVLERİ: Özel hedeflerin belirlenmesi, yürütülecek çalışmalara karar verme, sorunların çözümüne yönelik öneride bulunma, iş birliği sağlanması, öğrenci gelişimleri için görüş bildirme, psiko-sosyal destek hizmetleri

*****E-REHBERLİK SİSTEMİ:** Bu sistem MEBBİS'in bir uzantısı olarak kullanılmaktadır. Bütün tanıma amaçlı pek çok bilginin edinilebileceği bir sistemdir. RAM'a öğrenci yönlendirirken bu sistemde var olan formlar doldurularak işlemler bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir.

Yaşıtlarından anlamlı derecede farklılık gösteren öğrenciler belli bir süre gözlem yapıldıktan ve gerekli tedbirler alınmasına rağmen bir ilerleme gösteremediği durumlarda, veli de durumla ilgili bilgilendirilerek Rehberlik Araştırma Merkezlerine yönlendirme işlemleri yapılır.

- Rehberlik Araştırma Merkezine İlk kez ve Kademe Geçişinde Öğrenci Yönlendirme
- Rapor Yenilemek İçin RAM'a Yönlendirme
- Tıbbi Tanı Gerektiren Durumlar ve Yönlendirme Süreci

Yönlendirme işlemleri için sınıf/şube rehber öğretmeni kendi MEBBİS sisteminden giriş yapar. E-Rehberlik modülünden Öğrenci Yönlendirme İşlemleri sekmesine tıklayarak Eğitsel Değerlendirme/İstek Formu seçeneklerinden ilgili olanı seçer. Açılan ekranda öğrenci ile ilgili kimlik bilgilerini girer ve "Öğrenci Ara" butonuna tıklar. İlk kez ve kademe geçişlerinde Eğitsel Değerlendirme Formu (İlk inceleme), rapor yenilemek için Eğitsel Değerlendirme Formu (Yeniden İnceleme) ve Tıbbi Tanı Gerektiren Durumlar ve Yönlendirme Süreci için Psikolojik Destek Yönlendirme Formu kullanılır. Doldurulan formlar varsa okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni tarafından da görüş kısmı doldurularak okul müdürü onayına sunulur. Okul müdürünün e-rehberlik modülünden onayı sonucunda Rehberlik Araştırma Merkezi formları görüntüleyebilir.

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ İL YÜRÜTME KOMİSYONU

ÜYELER: İl milli eğitim müdürü başkanlığında, özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinden sorumlu il ve ilçe şube müdürleri, RAM müdürleri, örgün eğitim kurumlarından en az bir müdür ve birer rehber öğretmen, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölüm başkanları
Komisyon: Eylül ve Haziran ayında olmak üzere en az 2 kere toplanır.

GÖREVLERİ: İlgili eğitim öğretim yılına ait verileri inceler. yerel hedeflerin Eylül ayının ilk haftası e-Rehberlik sistemine işlenmesini sağlar. etkinlikleri planlar. ilin ihtiyacına yönelik hizmetleri belirler.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI (SRP)

Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarına yönelik olarak belirlenmiş kazanımların sınıflarda grup etkinlikleri yolu ile öğrencilere sistemli bir şekilde sunulmasını amaçlayan programdır.

SRP Amacı

Öğrenme yaşantıları yoluyla kendini tanıyabilen, kendinin ve başkalarının duygularını bilen ve ifade edebilen, kişiler arası becerileri ve karakter güçleri gelişmiş, içinde bulunduğu çevre ve topluma uyum sağlayabilen, problem çözme ve karar verme becerilerine sahip, kendine uygun ders, dal/alan ve meslek seçebilen, akademik ve kariyer planlaması yapabilen, sosyal, duygusal yönden gelişmiş, yaşam boyu öğrenmeyi alışkanlık haline getiren, çalışarak üretmenin önemini benimseyen ve iyi oluş düzeyleri yüksek bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Sınıf Rehberlik Programı'nın Uygulanmasına İlişkin İlkeler ;

1. Programın uygulanmasında bilimsellik esastır.
2. Bu program bireysel farklılıkları temel alır.
3. Program büyük ölçüde sınıf rehber öğretmenlerinin katılımıyla uygulanmakla birlikte bazı kazanımlar okul rehberlik öğretmenlerinin eş güdümüyle yürütülür.
4. Program öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin iş birliği ile yürütülür.
5. Program öğrenci merkezli anlayışa sahiptir.
6. Program uygulanırken kazanımlar haftalara dağıtılmış olsa da uygulayıcılar ihtiyaç duydukları takdirde kazanımların sırasını öğrenci, okul ve bölge özelliklerini dikkate alarak değiştirebilirler.

BİREYİ TANIMA

Öğretmenin öğrenciyi tanıma nedenleri;

- Uygun yöntem teknik ve ölçme değerlendirme tekniği belirlemek,
- Gizil güçleri üst düzeye çıkarmak,
- Sağlıklı kişilik gelişimine yardımcı olmak,
- Gerçekçi benlik algısı geliştirmek,
- Uygun mesleğe yönlendirmek,
- Sınıf içi ilişkileri düzenlemek

BİREYİN
TANINMASI
İÇİN
GEREKLİ
ÖZELLİKLER

YETENEKLER

KİŞİLİK

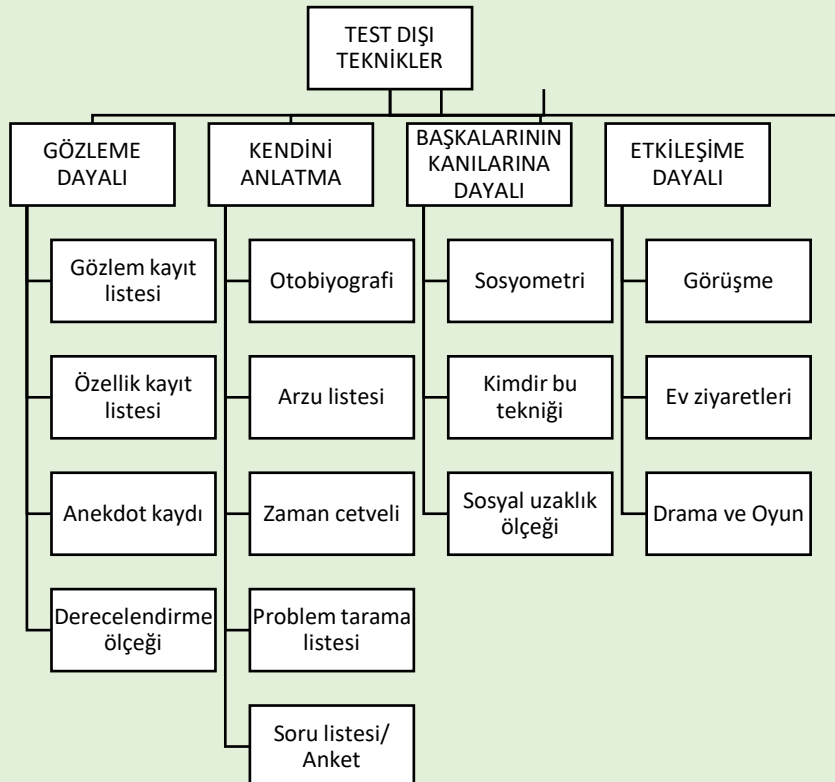
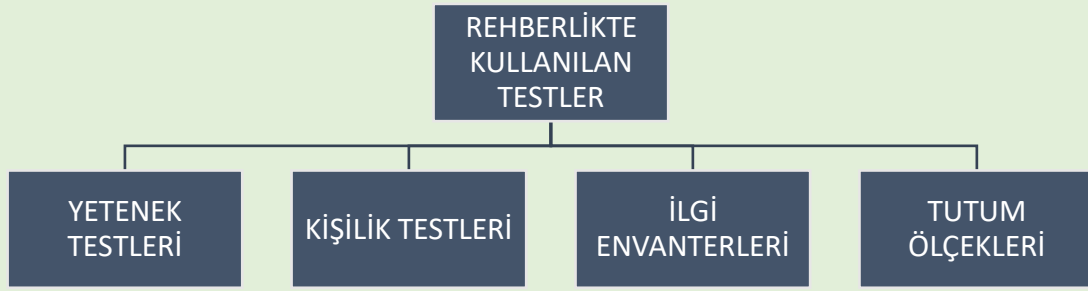
AKADEMİK BAŞARI

BENLİK TASARIMI VE
DEĞERLER

ÇEVRE İLE İLGİLİ BİLGİLER

İLGİLER

TEMEL BİLİM, SOSYAL BİLİM, CANLI VARLIK, MEKANİK,
İKNA, TİCARET, İŞ AYRINTILARI, EDEBİYAT, GÜZEL
SANATLAR, MÜZİK, SOSYAL YARDIM

REHBERLİĞİN TEMEL İLKELERİ

- ❖ Yetkinlik
- ❖ Dürüstlük
- ❖ Duyarlılık ve hoşgörü
- ❖ Toplumsal sorumluluk
- ❖ Mesleki ve bilimsel sorumluluk
- ❖ Etik kurallar
- ❖ Yetkinlik sınırları
- ❖ Sürekli gelişim
- ❖ Başkalarına zarar vermeme
- ❖ Gizil bilgilerin muhafaza edilmesi
- ❖ Profesyonel kimlik
- ❖ Rehberlikte etik ve bilgilerin saklanması